DZIENNIK
PATRYOTYCZNYCH POLITYKOW.

W Lwowie Dnia 22go Listopada 1792.

Nro. 12.

Kontynuacya Referatu Pana Mędrskiego

O WOLNOŚCI.

Numa mnie wszędzie oprowadził, pokazuiąc mi wszystkie Bustwa i inne osobliwości. — To, co widzisz, Synu! dostatecznie powinno cię przekonać, że się w tey świątnicy nietylko obrazy, ale też i duch naywiększych i nayslawnieyszych Mężow, Prawodawcow, Założycielow, Odnowicielow i Nauczycielow całych Narodow dawnieyszych i teraźnieyszych czasow znayduie, pierwszym więc będzie dla ciebie zatrudnieniem poznać stan i los rożnych Narodow, idź od iednego pobocznego gmachu do drugiego, w każdyn znaydziesz dzie-

ie, iakiego Narodu i opiſanie ludzi, ktorzy ſię w nim wſławili. Jak to ſkończyſz, zacznieſz drugą pracę, przez czytanie i rozważanie zdań i prawideł tych ſławnych mężow nabierać wiadomości o ſpoſobach do uſzczęśliwienia Narodow ſłużących. Potym wſpolnie nayważnieyſzą zaczniemy pracę, teraz cię żegnam, częſto ſię iednak z ſobą widywać będziemy.

Głowa mi ſię zawracać poczęła, gdym ſię ſamołym i te niezmierne zapaſy materyałow umieiętności widział, z ktorych mi potrzebne wiadomości czerpać potrzeba było, doświadczona nawet w innych przedſięwzięciach ſtateczność moia wachać ſię zaczęła, w tym błyſnęło ſię przed oczami moiemi, i zdawało mi ſię, że te ſłowa: *Audaces fortuna juvat*, promieniami ſłonecznemi wyrażone widziałem. Nabrałem znowu cokolwiek ſerca. — Błyſnęło ſię powtornie — poſtrzegłem Napis: *Dii laboribus omnia vendunt.*

Właśnie iak — w nieſzczęśliwy człowiek, ktory zważywſzy przeſzłe życie ſwoie, z zupełną ufnością na łono wſzechmocney Opatrzności wraca, nowych nabyłem ſił, i temi uzbroiony zacząłem tak wielką pracę.

Lat kilka upłynęło, nimem ſię we wſzyſtkim dobrze rozpatrzył, praca moia tak była trudna, iżbym był nie raz pod iey ciężarem uſtać muſiał, gdyby mi moy Nauczyciel nie był ſerca dodawał, i do wytrwania zachęcał. Czaſu pewnego, gdym ſtrudzony uwagami nad nieprawościami ludzi, o ktorych ſię w dzieiach rożnych Narodow doczytałem, na ſofie odpoczywał, przybył do mnie *Numa*, a widząc mnie poſępnego rzekł: Przyiacielu! co za przyczyna twoiey pochmurności? Ach Ycze! odpowiedziałem, pozwol mi tym ſłodkim nazywać cię imieniem, w tak wielkim znayduię ſię labiryncie, iż z niego żadnym ſpoſobem wybrnąć nie mogę. — Coż to ſą ludzie na świecie, i iaki ieſt los ich! — Rzadko znaydu-

ię

ię małą garftkę dobrych, ſpokoynych i cnotliwych ludzi, a rzadko im mocnieyſza zgraia ſpokoynemi, dobremi i cnotliwemi bydź dozwala. Przeciwnie zaś częſto napadam na hordy, ktore ſama tylko poſtać ludzka od nierozumnych rożni zwierząt. — Ach! ſerce mi ſię kraie. —

Nie bądź przyiacielu nieſprawiedliwym, bo ieżeliś znalazł poczwary w poſtaci ludzkiey, znalazłeś także *Cedruſtow*, *Minoſow*, *Mankow* — *Kapakow*, ktorzy temi nierozumnemi hordami rządzili — znalazłeś zapewne *Cyruſow*, *Romuluſow*, i *Karolow*, ktorzy tę dzikie hordy od zwierzęcych wſtrzymywali zapędow. — Powiedz mi, czyliś uważał, na iaki koniec ludzie wolność, ktorą ich natura obdarzyła, używali?

Niektorzy użyli tego daru na dobre, inni, a tych ieſt nierownie więcey, na złe — Większa część zrzekła ſię wolności, i ſtała ſię niewolnikami pychy i wynioſłości, żądzy cudzego mienia i namiętności.

Gdy ſię tedy źli ludzie za namiętnościami uganiaią, ſąże dobrzy ludzie wolnemi, cieſzą-że ſię tym drogim darem Natury? zapewne nie! a przecie wolność ieſt naywiękſzym człowieka dobrem — gdy więc dobrzy tego dobra bronią, nie ſąże zawſze ſtroną ſłabſzą, bo przeciwna ſtrona i licznieyſza ieſt, i wſzelkich godziwych i niegodziwych ſpoſobow na ich pognębienie używa. —

Moim zdaniem naylepieyby było, *gdyby ſię dobrzy dla zobopolney obrony wzaiemnie złączyli.*

(Reſzta Potym.)

Z POLSKI

Pewne wiadomości.

Konfederacya Generalna iak naytroſkliwiey ſię zatrudnia waleniem uſtaw przeſzłego ſeymu, i przyprowadzeniem rzeczy do tego ſtanu, w iakim ſię przed tym Seymem znaydowały, z tąd wnoſić można, że Seym przyſzły prędzey zwołany nie będzie, poki wſzyſtkie Intereſſa kraiowe wewnętrzne dawnym trybem urządzone nie będą. — Na przyſzłym Seymie ma bydź nowa forma Rządu uſtanowiona, ktorą ſąſiedzkie Mocarſtwa na wiekuiſte czaſy dla Polſki zaręczą i zabeſpieczą.

Z Warſzawy. Kto był podczas przeſzłego Seymu w Warſzawie, a uważał owe około polepſzenia loſu Polſki patryotyczne ſtarania i zabiegi, przyiechawſzy teraz zadziwiłby ſię nie mało, widząc wcale inną poſtać rzeczy. Mieſzczanie, między nadzieią i boiaźnią czyli ſię przy nadaney im przez Seym zeſzły wolności utrzymaią – Smutni — żołnierze, że iednym zaſłużone złożyć kazano zaſzczyty, a drugich rozpuſzczaią — ſmutni — Szlachta, niemogąc ſobie wyperſwadować, że przeſzła powſzechnie zachwalona Konſtytucya kraiowi niedogodna była — ſmutna — Nayznakomitſi Panowie za granicą ſiedzą, więc dla wſzyſtkich z przemyſłu i zarobku żyiących — ſmutek — Krol, że go zarowno iak przyiaciele konſtytucyi tak przychylni Konfederacyi o coś winuią, czego może ſami nie znaią — ſmutny — zgoła cała Warſzawa ſmutna. — Mimo nayściſleyſzey Subordynacyi i nayſurowſzych kar, iakie ſą u Moſkali, częſte ſię tutay trafiaią wykroki, uſzkodzony iednak lub ukrzywdzony wzgłoſiwſzy ſię do Komendanta przynależytą odbiera ſatysfakcyą. — Sami Oficerowie Moſkiewſcy twierdzą, że ſię ordynanſu do marſzu przeciw Francyi co dziennie ſpodziewaią, w krotce ſię tedy

dy

dy pokaże, czyli Mofkwa część potęgi fwoiey z potęgą Mocarftw przeciw Francyi fprzymierzonych złączy.

Z AUSTRYI.

Pewne wiadomości.

Lifty prywatne z *Luxemburga* donofzą: Począwfzy od dnia 15go Października wielka fię tutay liczba woyfka dla obrony kraiu przeciw francuzom ściąga, wfzyftkie Regimenta, ktore przy Thionville ftały, tutay przybywaią, Prufacy ftoią obozem na iedney, Auftryacy na drugiey gorze przy Mieście, zgoła ftrach na te dwa potężne obozy fpoyrzeć. — Dnia 15go kufili fię Francuzi pod *Wirton* wtargnąć, lecz gdy przeciw nim dwa Bataliony z 2 Armatami i około 100 huzarow wyflano, cafnęli fię na powrot, potym iednak wieś *Differaunge* zrabowali, i wieśniacy, ratuiąc życie, do pobliżfzych lafow pouciekać mufieli.

Dnia 5go Liftopada Deputacya Krolewftwa Węgierfkiego *in Publico Politicis* pod prezydencyą Arcyxiążęcia Palatyna pierwfzą Seflyą w Pefzcie odprawiła, Dnia 6go Deputacya *in Urbarialibus* pod prezydencyą Hrabiego Francifzka *de Zichy*: dnia 7go Deputacya w prawnych Intereflach pod prezydencyą Hrabiego Karola *de Zichy*: dnia 8go Deputacya w rzeczach kościelnych pod prezydencyą Xięcia kardynała Prymafa: dnia 9go Deputacya w Intereffach handlu pod prezydencyą Hrabiego Mikołaia *de Forgacs*: tudzież Deputacya do rozpoznawania powfzechnych zażaleń pod prezydencyą Pana Tawernika *de Wegh*: dnia 10go Deputacya *in Contributionalibus* pod prezydencyą Arcyxiążęcia Palatyna, tudzież Deputacya w Intereffach edukacyinych pod prezydencyą Pana *de Urmenyi* fwoie feflyę miała, i tym porządkiem co tydzień odprawiać ie będą.

Z Niederlandow Auſtryackich. Oficer od Armii pod komendą Generała *Clerfait* zoſtaiącey do Bruxelli wyſłany przynioſł tę wiadomość: że dnia 29go Października część iedna rzeczoney Armii do *Namur* przybyła, drugiey części dnia 1go lub 2go Liſto. tamże oczekiwano. — Liſty z *Bruxelli* donoſzą: że wyrażić nie podobna, z iaką ochotą to woyſko wſzyſtkie trudy woienne ponoſi, że głowna kwatera Krolewicza Jogomości Albrychta znowu ieſt w *Mons* założona, że lubo francuſki Generał Dumourier w 50000 woyſka ku Niederlandom ciągnie, z ſtrony Auſtryakow wſzelkie uczyniono przygotowania na przyięcie tych gości.

Z Luxemburga dnia 27go Października. Armia Pruſka zaraz pod miaſtem tuteyſzym obozuie, głowna Kwatera Krola Jegomości ieſt w *Merle* wioſce poł mili z tąd odległey. Xiążę *de Sachſen Weimar* i Pan *Luchefini* w Mieście rezyduią, gdzie także polny ekwipaż Krola, krolewiczow francuſkich i polny Pocztamt ſprowadzono, dokąd teraz Armia pruſka pomaſzeruie, nic pewnego twierdzić nie można.

Z *Raportow przyſłanych z głowney Kwatery Krolewicza Jegomości Albrychta pod 25. i 28. Pazdzier. datowanych wiadomo:* że oprocz kilku pomnieyſzych potyczek francuzi dnia 27go Paździer. w 2—3 tyſięcy Auſtryakow w *Blaton* attakowali, lecz gdy Generał *Beaulieu* ſukurs przyſłał, utraciwſzy do 300 ludzi, na powrot ſię cofnąć muſieli.

Z RZESZY NIEMIECKIEY.

Pewne wiadomości.

Liſty z *Koblenz* donoſzą: że tam dnia 26. Października pierwſza Dywizya woyſka Kaſſelſkiego na obronę tego Miaſta przeznaczona przybyła. Dnia 2. Liſtopada pierwſza

Dy-

Dywizya woyſka Pruſkiego tamże przybyć miała, cała więc oſada tak liczna będzie, że w każdey kamienicy po 12 lub 15 żołnierzy umieścić przyidzie. Teraz iuż obywatele, którzy ſię byli z przeſtrachu rozpierzchnęli, ſpokoynie do domow ſwoich powracaią. — Dnia 3. Liſtopada ieſzcze Francuzi w Frankforcie ſtali, ich Kawalerya aż do Pańſtwa Heſſen-Kasſelſkiego wycieczki czyniła, i tamteyſzych obywatelów napaſtowała, większa część tego woyſka ściągneła ſię do *Bingen* pod *Moguncyą*, Generał *Cuſtine* 29 Października z *Frankfortu* do *Moguncyi* powrocił.

Liſty z *Weclar*, *Moguncyi* i *Frakfortu* przyſłane twierdzą, iż dnia 26 Paździer. korpus Francuzow z 1500 piechoty i 1000 iazdy złożony pod komendą Generała *Huſchard* z Frankfortu ruſzył, część iedna tego Korpuſu opactwo *Ilbenſtadt* po nieprzyiacielſku odwiedziła, znaczną kontrybucyą złożyć nakazała, a dla pewności Syndyka i dwoch Xięży zabrała. — Z tamtąd udali ſię Francuzi do Miaſteczka *Mauheim* dla opanowania, tamteyſzego ſolnego Magazynu, Porucznik *Flies* maiąc 160 Heſlow pod ſwoią Komendą żwawo ſię z początku bronił, lecz niemogąc przeciw przemocy wydołać, wraz z garnizonem poddać ſię muſiał. Sol zabraną do *Frankfortu* zawieziono, tam 4000 korcy przedano, a reſztę na ſtatkach do *Moguncyi* ſprowadzono. — Podobnież ſię Miaſto i Zamek *Königſtein* w Elektoracie Mogunckim przez Kapitulacyą woyſku nieprzyiacielſkiemu poddały.

Z Wirchurgu: Aż do dnia 1 Liſtopada żaden Francuz w tuteyſzym Teritorium nie poſtał, ani żadney nie popełniono gwałtowności.

Gazeta Kaſſelſka donoſi: Iak tylko ſię o tym dowiedziano, że Generał Francuſki *Cuſtine Frankfort* opanował, zaraz wſzyſtkich urlopowanych do Regimentow przywołano, i wſzyſt-

kim

kim leśniczym ſtanąć nakazano, z tych leśniczych oſobny będzie formowany korpus Strzelcow pod Komendą naywyżſzego Leśniczego *Geſe*. — Oficer od gwardyi Hanowerſkiey przybywſzy tutay Kuryerem, rozgłoſił tę wiadomość, że ſię hanowerſki Generał *Freytag* znaczne Korpus komenderuiący w przypadku wtargnienia Francuzow z woyſkiem Haſkim złączy.

Obrady Stanow Rzeſzy Niemieckiey, które ſię końcem obmyślenia odporu Francuzom dnia 22 Październ. rozpocząć miały, dla zaſzłych okoliczności odłożone zoſtały. — Tym czaſem otrzymał Kommiſſarz Ceſarſki Reſkrypt od Monarchy i Liſt od Podkanclerzego Rzeſzy Niemieckiey Xiążęcia *Colloredo*, ktore natychmiaſt Posłom trzech Kolegiow Rzeſzy komunikowano. W nadmienionym Reſkrypcie okazuie Ceſſarz Jegomość rożne zamachy, ktore francuzi począwſzy od Mieſiąca Sierpnia 1789. przeciw Rzeſzy Niemieckiey czynili, dowodzi daley, iż łatwo było z początku zuchwałość francuzow poſkromić, gdyby ſię były ſtany ku wſpolney złączyły obronie, co gdy ſię dotąd nie ſtało, a niebeſpieczeńſtwo co raz ſię bardziey wzmaga, więc ſię po patryotycznych ſentymentach Stanow niezawodnie ſpodziewa, że przynaymniey teraz złączywſzy wſpolne ſiły, tak gwałtownemu nieprzyiacielowi przynależyty odpor dać zechcą.

Z Bingen nad Rhenem dnia 29go Październ. Francuzi w ſamey iſtoſcie takie czynią przygotowania, iak gdyby w tuteyſzych okolicach żimować zamyślali — Właśnie podczas attaku *Moguncyi* przybyło tutay 4000 woyſka francuſkiego, do Miaſta wciągnął pułkownik z 160 konnych, korpus zaś z tamtey ſtrony rzeki *Nahe* obozuie. — W ſamym miaſteczku bardzo ſię porządnie i ſpokoynie francuzi zachowuią.

Z Wetterau dnia 29go Październ. Codziennie ieſzcze z tąd nayprzednieyſi obywatele umykaią, iedni do Hollandyi drudzy do *Anſpach*, dokąd także Pruſki Poseł u Dworu Mogunckiego Pułkownik *de Stein* wyiechał, naylepſze rzeczy na ſtatkach Rhenem głębiey w kray uprowadzono, nie wiele by

ſię

ſię teraz u nas francuzi ſpanoſzyli, a daley zapewne nie poydą, puścić ſię ku *Koblenz* niebeſpieczna, bo tam liczne woyſko na nich czeka, wkroczyć w Xięſtwo Heſſen-Kaſſel niełatwo ſię uda, bo i drogi przez uſtawiczną ſlotę bardzo ſą zepſute, i forteca *Gieſſen* na przeſzkodzie ſtoi.

Z Moguncyi dnia 29go *Październ.* Generał *Cuſtine* rozkazał tutay publicznie obwieſzczyć, iż owa pogłoſka, iakoby Francuzi w krotce z tąd wymaſzerować mieli, z gruntu ieſt fałſzywa, owſzem że Miaſto potężnie uſortyfikować, i w nim 7—8 tyſięcy garnizonu utrzymywać poſtanowił. *Co ieżeli tak ieſt, i będzie, toć nie źle pewny Poeta napiſał,*

Lauros Ver plexit; redeunt ſpectacula *hiberna*
Diviſum Imperium cum Jove *Cuſtin* habet.
Nec Francofurtum, nec noſtra Moguntia nobis;
Rheni Gens cui eſt? — cernite, *Cuſtin* habet
Rhenus cum Mæno ſenuerunt teutone rivo,
Quod fuerant, non ſunt; hos modo *Cuſtin* habet.

Z FRANCYI.

Pewne wiadomości.

Na Seſſyi Narodowey Konwencyi dnia 22go Października czytał Miniſter Intereſſow Zagranicznych liſt Ceſſarza Tureckiego, w ktorym daie poznać, iż ſobie życzy, żeby zamiaſt Pana *Semonville* do Stambulu za Poſła przeznaczonego, ktory ſię u innych Dworow nie naylepiey ſprawował, kto inny do ſprawowania poſelſtwa z pożytkiem obydwoch Narodow zdatnieyſzy wyſłany zoſtał. Miniſter francuſki przy tey okazyi krotko nadmienił o powodach, ktore Ceſſarza do tego żądania nakłoniły, a na końcu dodał, że Rada Wykonawcza potrzebne przedſięwzięła ſzrodki, iuż to końcem obiaśnienia Porcie całego Intereſſu, iuż końcem zemſzczenia ſię wzgardy obywatelowi Semonville przez to uczynioney. — Potym czytano liſt poſła francuſkiego u Dworu Hiſzpanſkiego z donieſieniem, iż lubo przygotowania do woyny przeciw Hiſzpanii nie gani, nie maſz iednak czego obawiać

wiać, byleby z ſtrony Francyi okazyi do woyny nie dano, przygotowania bowiem, ktore Hiſzpania czyni, nie ſą ſtraſzne, cała potęga wynoſi 40000 woyſka, część iednę trzeba dla wewnętrzney ſpokoyności w kraiu zoſtawić, więc gdyby nawet do czego przyſzło, tylko 20 albo 25000 w polu ſtanie. Emigrantow francuſkich ledwie ſię 200 w kraiu znayduie, a na morzu dotąd ſię ieſzcze Hiſzpania nie uzbraia — przy tym liście był Raport Kommiſſarzow ku granicom hiſzpańſkim wyſłanych, w ktorym o dalſzych rozrządzeniach końcem zebrania 40000 woyſka i opatrzenia tey Armii w wſzelkie potrzeby donoſzą. — Na teyże Seſſyi rożne zapadły Dekreta, ieden z nich nadaie Miniſtrowi Intereſſow wewnętrznych zupełną władzę ſprzedania natychmiaſt wſzyſtkich ſprzętow w Klaſztorach i w domach emigrantow znależionych, drugi pozwala przedać dobra zakonu Maltańſkiego, i żeby tym ſamym ſpoſobem z dobrami zakonu Teutońſkiego poſtąpiono zaleca.

Na Seſſyi dnia 23go dekretowano: iż emigranci na zawſze z kraiu wywołani bydź maią, a ci ktorzy ſię wrocą, i owi, ktorzy z bronią w ręku ſchwytani zoſtaną, śmiercią ukarani bydź powinni. — Dnia 24go zapadł Dekret, żeby podług proiektu Kommiſſyi ſkarbowey za 400 Milionow Liwrow nowych Aſſygnatow że ſkarbu wydać. — Czytano potym raport Generała *Cuſtine*, w ktorym o ſwoich operacyach przeciw Moguncyi obſzernie donoſi. — Pan Laſource proponował niektore prawidła dla francuſkich Generałow, a przy tey okazyi ganił poſtępek Generała *Anſelme*, że Hrabſtwo *Nicyą* imieniem Narodu francuſkiego opanował, i że ſię w odmiany wewnętrznego Rządu tego Hrabſtwa wdał, Narodowa Konwencya rozkazała w prawdzie ten proiekt do druku podać, decyzyą iednak na inny czas odłożyła. — Pan *Marat* nowych kłotni ſtał ſię okazyą, obwiniaiąc Miniſtra *Roland*, że pewną oſobę ſamowładnie areſztować kazał, lecz gdy ſam oſkarżony zoſtał, że przybyłych do Paryża Marſeilczykow do buntow i gwałtow podmawia, odeſłano tę rzecz do *ſtraży*. —

Kom-

Kommiſſarze od Cetralney Armii donieśli, że woyſko francuskie do *Longwy* wmaſzerowało, że wſzyſtkie zapaſy amunicyi i kaſſę znowu odebrano, że tych oficyaliſtow municypalności, ktorzy ſię do poddania fortecy nieprzyiacielom przyczynili, w więźieniu oſadzić kazali, i inną municypalność poſtanowili. — Generał Kellerman, donoſzą daley, dnia iuſtrzeyſzego, potroyną ſalwę dać dyſponował dla oznaymienia obywatelom, iż kray Rzeczypoſpolitey od nieprzyiacioł oczyſzczony zoſtał.

Dotąd ieſzcze w Paryżu ſpokoyność nie ieſt zabeſpieczona, codziennie ſię takowe wydarzaią ſceny, ktore oczywiſtym ſą dowodem, że duch buntow i gwałtow fermentuie. — Temi czaſy przyprowadzono do Paryża 13 emigrantow, i oſadzono ich w więźieniu, w kilka dni potym zgromadziło ſię poſpolſtwo około więźienia, domagaiąc ſię ich śmierci, a lubo ſię w tenczas ieſzcze udało hałaſtrę zuchwałą i krwi niewinney pragnącą, złapawſzy dowodcow, rozpłoſzyć, muſiano iednak dla uniknienia okropnych zamachow z Dekretem śmierci na tychże nieſzczęśliwych poſpieſzyć i 9 z nich, ktorym dowiedziono, iż z bronią w ręku ſchwytani zoſtali, ſtracono. — W nocy 21 Paździer. przyprowadzono do Paryża 33 pruſkich Dezerterow, poſpolſtwo podmowione, że to ſą Emigranci podobnież ſię ich śmierci domagało, muſiano zatym beſpieczne dla nich obmyślić mieyſce, i oſobną wyznaczyć kommiſſyą. — Między robotnikami około obozu przy Paryżu także bunty powſtały o to, że koniecznie na dnie płatni bydź chcieli, zgraia z kilku tyſięcy tych robotnikow złożona przed kratki Narodowey Konwencyi przybyć chciała, ale iey tylko deputacyą z 20 ludzi poſłać dozwolono, a ich ſuplikę do Kommiſſyi obozowey odeſſano.

Z WŁOCH.

Pewne wiadomości.

Z Liſtow datowanych z *Turynu* dnia 18go Paździer. wiadomo, że tam Krolewſki Edykt publikowano, żeby każdy ſwoie ſrebra nadpotrzebne do mennicy oddał, a dwor od kapi-

pitału za te przetopione srebra po 3½ od sta procentu płacić będzie; Ten Edykt tak pomyślne sprawił skutki, że wielką ilość złota i srebra do mennicy zniesiono.

Z *Genuy* nadeszły wiadomości, że francuzi Xięstwo *Oneglia* dobywszy stołecznego Miasta tegoż nazwiska z niemałą stratą opanowali. — Wielorakie doniesienia o zamysłach francuzow wtargnienia w państwo Papieskie, nie mało zatrwożyły Rzym cały, i Oyca świętego nakłoniły, do obmyślenia nayskutecznieyszey obrony nadbrzezia morskiego; iuż prawie wszystkie woysko w tamte strony wysłano, oprocz tego ieszcze 1000 ludzi werbuią, i 4000 kraiowey milicyi rekrutuią.

Imieniny Nayiaśnieyszey Cesarzowey dnia 15go Października z wielką u Dworu Neapolitańskiego obchodzono Uroczystością. Tego dnia wieczorem Krol Jegomość w *Cassino della Favoritta* wspaniałą dawał Illuminacyą i przepyszny festyn, na ktory nayznacznieysze Państwo zaproszone było. — Krolowa Jeymość, ktora przez nieiaki czas mieszkaiąc w *Cassino di Belvedere*, agitacyi i świeżego powietrza zażywała, na pociechę całego Kraiu do zupełnego powrociła zdrowia.

Wiadomości o dziełach uczonych.

Minister Rzeczypospolitey Ragusańskiey u Dworu Wiedeńskiego Hrabia Ayala napisał temi czasy i drukować kazał dzieło pod tytułem:

De la liberté, & l'egalité des hommes & des citoyens, avec des considerations sur quelques nouveaux dogmes politiques: to iest: *O Wolności i Rowności Ludzi, i obywatelow, z uwagami nad niektoremi nowemi politycznemi propozycyami.*

Napis tego dzieła iest następuiący: Libertate modicé utendum. Temperata illa salubris & civibus & singulis est, nimia & aliis gravis, & ipsis, qui habent, effrenata est, & præceps. Tit. Liv. XXXIV. 49. W tym dziele z powszechną pochwałą przyiętym rzeczony Autor maxymy Jakobinow i Ochlokratow gruntownie zbiia.

dał

Dalſzy ciąg powtornych uwag nad hiſtoryą Pana Méhée.

Krol Jegomość, ktory dotąd wiele był dał dowodow', że w Polſzcze porządek godny oświatlenia tego wieku widzieć pragnie, dzielnie popierał ten proiekt, dowodząc: iż to prawo ſtan Mieyſki całkiem ożywi, i nierownie przychylnieyſzym go ku tey oyczyznie uczyni, w ktorey do uſzczęśliwienia ſwego otwartą teraz mieć będzie drogę. Nie przepomniał także Krol okazać pożytkow z przyięcia tego proiektu na ſtan ſzlachecki ſpływaiących, częścią, że gdy miaſta zakwitną, dobra ſzlacheckie więkſzego nabędą ſzacunku, częścią, że ſię liczba wſpolnych powſzechnego dobra obrońcow znacznie pomnoży. Te i tym podobne korzyści, ktore Krol Stanom ſeymuiącym tak iaśnie wyłuſzczył, ſkłoniły wſzyſtkie umyſły do powſzechney zgody, i tak nadmieniony proiekt za fundament urządzenia Miaſt z wielkiemi okrzykami przyięty zoſtał.

Nie mogła zepewne Polſka pomyślnieyſzego do obalenia przeſzłey konſtytucyi upatrzyć czaſu nad ten, w ktorym ſąſiedzkie Mocarſtwa ſtraſzną na długi czas zanoſzącą ſię woyną zatrudnione były, że tedy ta Epoka zawſze w dzieiach pamiętna będzie, nie godzi ſię przepomnieć niektorych okoliczności, ktore iey towarzyſzyły, i ktore to tak wielkiey wagi wydarzenie dokładnie obiaśniaią. Dzień 3ci Maia był do wykonania tych wielkich zamiarow wyznaczony. Tego dnia zaraz z rana poſzła wielka liczba obywatelow o zamyſłach Dworu zainformowanych do Krola, i tam uradzono, żeby ieſzcze tego ſamego dnia tę pamiętną zrobić rewolucyą. Przed zaczęciem Seſſyi nie tylko galerye, ale podworza i dziedzińce zamkowe mnoſtwem zgromadzonego ludu napełnione były. Seſſyą Seymową ſam Krol zagaił, przekładaiąc Stanom ſeymuiącym, że, gdy ze wſzyſtkich ſtron niepomyślne nadchodzą wiadomości, iż pograniczne Mocarſtwa o nowym podziale Polſki zamyślaią, ſkutecznieyſzego nie upatruie ſpoſobu zapobieżenia tym zamachom nad przyięcie nowey kon-

ſty-

ſtytucyi całość i niepodległość Rzeczypoſpolitey trwale zabeſpieczaiącey. Oświadczył daley, że z oycowſkiey o dobro powſzechne troſkliwości nową konſtytucyą na wzor angielſkiey z niektoremi odmianami do potrzeb kraiu i okoliczności czaſu ſtoſownemi ułożyć kazał. Na dowod uknowanego podziału Polſki czytano Depeſze od Posłow Rzeczypoſpolitey u Dworow zagranicznych przyſłane, w ktorych donoſzą, że niektore Mocarſtwa mocno ſą przyięciu nowey konſtytucyi przeciwne, i że ich zamiary nowym Polſzcze grożą niebeſpieczeńſtwem. — Gdy tedy Krol na tym ſkończył, iż iedynym iego ieſt życzeniem, żeby układ nowey formy Rządu natychmiaſt przeczytany i przyięty zoſtał, przyſtąpiono do czytania onegoż. — Każdy, kto bezſtronnie i bez uprzedzenia zwykł o rzeczach ſądzić, wyznać muſi, iż ten układ nietylko powinności trzech Władz kraiowych i ich obowiązanność do odpowiedzi tudzież fundamentalne prawa każdego ſtanu wyrażnie i dokładnie przepiſuie, ale ſame nawet oryginały, z ktorych był kopiowany w wielu rzeczach doſkonałością celuie.

Reſzta Potym.

DONIESIENIE.

Pan Baron *de Febür* Doktor Medycyny, Chirurgii i Ceſarſko Krolewſki okuliſta, ktory w Wiedniu i wſzędzie wielorakiemi kuracyami rożnych Defektow na oczy ſię wſławił, przybył temi czaſy do Lwowa, i myśli ſię tutay aż do końca Grudnia bawić, mieſzka na krakowſkiey ulicy w Kamienicy Pana Krzyżanowſkiego pod Numerem 76. na drugim piątrze. Oſobliwſzy ſpoſob iego kuracyi powſzechnie ieſt wiadomy, Pacyenci ani wcześnie ani pożno żadnemu nie podlegaią niebeſpieczeńſtwu, co więkſza, podczas operacyi żadnego bolu nieczuią, ani im iakowego przypadku obawiać należy, a poſpolicie w 9 dniach bywaią uleczeni. Oſobliwſzym od wſzyſtkich Doktorow aprobowanym ſpoſobem, ktorego ſię nayſławnieyſi Chirurgowie chwycili, goi z gruntu fiſtuły w oczach w przeciągu 3 Minut bez bolu i dalſzego opatrywania. Powſzechnie także ieſt znaioma woda, ktorą on na ſpędzenie łuſzczki z ocz przedaie, i ktora tym, co wiele przy świecy czytaią lub piſzą, albo ſobie delikatnemi robotami oczy nader-

wali,,

wali, przedziwnie wzrok wzmacnia. Flaſzka tey wody koſztuie 3 Dukaty, iednakże defekt wprzod opowiedzieć należy. Przedaie także ſławną maść na oczy, goiącą chroniczne i zaſtarzałe zapalenia ocz, tudzież plamy od oſpy pozoſtałe. Ta maść oſobliwſzą ieſt także prezerwatywą w oſpie dziecinney, żeby oczy ſzwanku iakiego nie poniosły. Doſis tey maści koſztuie 3 Dukaty, przytym także defekt oznaymić potrzeba. Tabaka, ktorą rzeczony Pan Baron przedaie, oſobliwie na fluſy ocz, zębow, i przeciw bolu głowy ſłuży, a przytym ſtarym ludziom i tym, co ſię wiele na pamięć uczyli, nadwątloną pamięć diwnie wzmacnia. Doſis koſztuie 1 Dukat. Można u niego także doſtać ſztucznych angielſkich emaliowanych ocz nadſtawuiąc niemi utratę naturalnych, tudzież okolary konſerwuiące wzrok, i takim ludziom ſłużące, ktorym łuſzczkę z ocz zdięto. — W Drukarni Trattnerowſkiey w Wiedniu w krotce drukowana będzie Dyſſertacya Pana Barona, iakim ſpoſobem łuſzczkę z ocz przez Extrakcyą lub Depreſſyą tudzież fiſtułę w oczach podług wynalazku tego ſławnego Doktora leczyć należy. W rzeczoney także kſięgarni wielu innych piſm o ſpoſobach przez tegoż Doktora na uleczenie choroby weneryczney i Gonorhei wynależionych na publiczny widok wyidzie.

Tenże Doktor robi paſki dla tych, co rupturę maią, te paſki nie tylko ſą dla ſwoiey doſkonałości ſławne, ale też i po nayglownieyſzych Akademiach w Wiedniu, w Pradze, w Pawii za naylepſze uznane, co większa, że ich Profeſſorowie podczas Demonſtracyi za wzor używaią. Nayobſzernieyſzy otwor taki paſek ſtula do kupy, a nayiększą rupturę wewnątrz zatrzymuie, nadto ieſzcze ſą takowe paſki pomierne, beſpieczne dla chorych, letkie i wygodne tak iż nic zgoła do ich doſkonałości przydać ani poprawić nie podobna. Sprężyny ſą z angielſkiey ſtali zrobione i tak trwałe, że ſię nigdy nie zepſuią. Tę ſamą zaletę maią poduſzeczki elaſtyczną gummą nakładane, ktore nie tylko ze ſwoiey ſprężyſtości nigdy nie tracą, ale też, nie tak iak inne zwyczayne, nigdy rupturze wyſtąpić nie dopuſzczaią, owſzem przez wolną ſprężyſtość zawſze ią na odwrot wpychaią. Że zaś te poduſzki małe ſą, naylepiey ſię zdadzą dla woyſkowych, i dla tych, ktorzy opięte ſpodnie noſzą. Inna ieſzcze zaleta tych paſkow ieſt ta, iż ich około uda także opinać nie potrzeba, ſam zaś paſek będąc lakierowaną kitayką obſzyty zawſze ieſt, czyſty, bo mu ani pot ani uryna nie ſzkodzi. Z tych paſkow koſztuie ieden poiedynczy na iednę ſtronę 4 Dukaty, podwoyny z dwoma ſprężynami 8 Dukatow. Paſek z machinami, u ktorego ſprężyny tak ſą gięte iak ſprężyny w zegarku, i dla tego go nietylko we dnie wygodnie noſić można, żeby ruptury nie doſtać, ale i tym, co wiele na koniu ieżdżą, lub zbyteczną

ko-

komocyą czynić muszą, albo po długiey chorobie bardzo schudli, dziwnie iest dogodny, i kosztuie z garnirunkiem wyżeyopisanym 10 Dukatow. Ktoby sobie pasek na rupturę kupić życzył, powinien miarę grubości ciała przysłać, i oznaymić na ktorey stronie rupturę ma, iak wielka iest, czyli łatwo na powrot wstępuie lub nie, czyli w worek przyrodzenia się zmyka, czyli małą lub większą, mniey lub więcey oprawną poduszeczkę, a sprężynę tęgą lub słabą mieć pragnie. W przypadku, gdyby się ktory pasek zaraz nie zdał, tedy Pan Baron w to potrafi, i natychmiast go odmieni. Dostać ieszcze u niego można spirytusu, ktory ruptury i inne tym podobne uszkodzenia, byle tylko osoba nad 50 lat nie miała, i dobrey konstytucyi ciała była, doskonale goi, cała kuracya, iak wiadomo z doświadczenia w przeciągu 2—3 miesięcy zupełnie bywa zakonczona. Dosis tego spirytusu wystarczaiąca przez całą kuracyą kosztuie 12 Dukatow. Przedaie także paski służące do ruptur pępkowych, poduszka i sprężyny są u nich z gummy elastyczney, a zatym do poruszenia muskułow w oddychaniu są daleko dogodnieysze, aniżeli stalowe sprężyny, ktorych się często rdza chwyta, taki pasek kosztuie 4 Dukaty. Na koniec dostać u niego można Leyki z elastyczney gummy dla tych, ktorzy uryny trzymać niemogą, te leyki są dla tego wygodne, że będąc letkie i gięte, wcale ich nie znać, ani też przeciwnego nie sprawuią odoru. Jeden Leiek kosztuie 3 Dukaty. Przedaie na reszcie nowego wynalazku machiny służące do pomnożenia słuchu osobom, ktore ten zmysł utraciły, z białey blachy zrobione kosztuią 2 Dukaty.

UWIADOMIENIA.

Kareta poczworna paradna nowomodna z Wiednia sprowadzona lakierowana przednio na złocie, na ressorach, wybita suknem przednim iest za mierną cenę do przedania, ktoby sobie życzył iey nabyć, niech się uda do P. Kurowskiego mieszkaiącego w Rynku w Kamienicy P. Signio pod Nr. 50. na trzecim piątrze.

Expedycya Dziennika Patryotycznych Politykow winną oświadczaiąc Panom Prenumerantem wdzięczność, uwiadomia, że się z dniem ostatnim Listopada pierwszy kwartał konczy, a zatym żeby się wcześnie zgłosić, i prenumeratę na drugi kwartał, do księgarni Pana Pillera z doniesieniem, przez ktorą pocztę, i dokąd Dzienniki przesyłane mieć chcą, odesłać raczyli, ponieważ tylko tyle exemplarzow drukować każe, ile się Prenumerantow zgłosi.